

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Pater non potest filium compellere, nec ad matrimonium, nec ad
Religionem, num. 1. paragraph. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Mentis vitæ suffultus nobilissimam puellam, eamque ditissimam sibi connubio sociari contendit. At enimvero, iuvenem illum tuum magna ex parte esse ejusmodi notis affectum, non ego solum, non sola vicinia, sed universa Civitas nimis palam docet, & tinctam absque tuæ familiæ dedecore, nimis passim, obloquitur.

o Sanchez de matr. l. 4. d. 26. n. 23.
p Baldus l. nec filium. c. de nupt. q Me-
noch. de præsumpt. l. 4. præsumpt. 189.
num. 85. & Bartolus l. cum ita l. 1. ff.
de condit. & demonstrat.

10. Erubuit hic, præsertim cum audijt illud (juvenem tuum) virginali pudore Aloysia, & ut Anacreontis utat lepore, apparuerunt puellares genæ, perinde, ac si in lactis candorem rosarum purpura fuerit immissa. Nec tamen sibi defuit; eandem enim exustationem, nempe se ex vero animo juvenem illum nunquam dilexisse, justis Hierothei & parentum expostulationibus cum jurejurando rursus opposuit. Mox culpas suas ritè confessas, obedientior parentibus, imo & in fastu remissior facta est: nec multo post ab Hierotheo, alijsque perfamiliaribus excitus pater filiam viro nobili, ac supra quam credibile est, prudenti nuptui dedit, collatante familia.

§. IV.

Pater non potest filium compellere, nec ad Matrimonium nec ad Religionem.

1. Absolutis ergo Aloysiæ nuptijs, per totam æstatem intra civitatis

mania se continuit Plutogenes, solitus ceterum rusticari non semel cum universa familia. Appetente tamen Autumno, ipse cum filijs, conjugæ ac genero, in vitato præterea Hierotheo, ab urbana domo sese subduxit: in amantissimis hortis, ubi fontium scaturigines, arborumque opacarum condensæ nemora, fructuum copia, atque in primis commodissima domus aderat, vindemiarum tempore commoraturus. Et ibi quidem, semel, dum à meridie omnes fere è familia ad auras flantes captandas, æstumque illius diei temperandum, in porticu considerent: Edissere, antabo te (Hierotheo dixit Plutogenes) an ego Hermagoram filium hunc meum à nuptijs adeo alienum, licite valeam ad matrimonium contrahendum compellere? Tum Hierotheus conversus ad adolescentem: Hermagora (inquit) qui tam diligenter, me præceptore, litteris non minus prophanis, quam sacris hæcenus vacasti, & toto animo vacas, id à te prius audiat Pater: mox, si quid tuæ defensionis addendum, vel demendum erit, ego subijciam.

2. Ad hoc Hermagoras; parebo libens, sive ut tibi morem geram, sive ut à me invidiam calibatus avertam, sive ut observantiam, quam parentibus amantissimis meis debeo, in hoc meo proposito nunquam obscurasse, ipsis in primis persuadeam. Nec aliud præter ipsa Thomæ Sanchez, & Theologiæ moralis fulgentissimi luminis verba, quæ consulto nudiustertius in hunc usum notavi, hic in medium coram ipsis parentibus afferam: non possunt (inquit) parentes cogere filios ad matrim-

H

ad matrim-

ad matrimonium, vel ad tales nuptias, sed libere contrahere filij debent, vel alium statum eligere; sic fatentur omnes, cum D. Thoma, *b* qui rationem hanc insuper reddit, quia in matrimonio est servitus quædam perpetua, & ideo, cum homo liberæ conditionis sit, nequit à patre ad servitutem hanc compelli. Quod si arguas, posse *c* filium à parente in necessitate constituto vendi, & ita sua libertate privari, dic, disparem esse rationem, quia hæc servitus non exigit mutuum amorem, nec est perpetua; potest enim redimi; quæ secus se habent in matrimonio. Hæc Sanchez.

a Sanc. l. 4. de matr. d. 22. nu. 4. *b* S. Th. in 4. d. 29. q. unica. *c* l. 2. C. de patribus, qui filios suos.

3. Quæ eo confirmari possunt argumento: nam est certa omnium explorataque sententia, nemini, atque adeo nec patri licere, filios cogere ad Religionem capeffendam, neque directè, neque indirectè, ut si pater male agat cum filijs in victu, vestitu, verbis, hoc animo, ut tædio affecti ad religionem confugiant, quia gravis, & contra iustitiam ex suo genere, injuria est, aliquem ad id cogere, ad quod non tenetur, quodque Deus liberum cuique esse voluit. Imo contra eos, qui feminas ad religionem cogunt (etiam metu reverentiali, ex meâ sententia, quid quid dicat Portella, *d* quia æque per metum illum vere cogitur filius) rigidissima prohibitionè lata est *e* à Tridentino excommunicatio, ut mirum Religionis ingressus liber omnino sit, & voluntarius; quanto ergo

magis liberum voluisse matrimonium, quod periculosiorem vitæ statum affert, quam religio, eos Tridentini prudentissimos patres credendum est? sanè ad vitam religiosam, quæ valde animæ favet, quamvis allicere aliquem munusculis possis, cogere tamen non potes; cur igitur ad statum cogere matrimonij aliquem licitè possis, qui status permaximè est sexcentis sæculi perturbationibus atque periculis obnoxius?

d Portella in addit. v. moniales num. 11. *e* Riccius, quem sequitur Diana, loco max citando. e Trid. sess. 25. c. 18. de regul. de qua fuse Suar. de Relig. t. 3. lib. 5. c. 9. vide etiam Dian. p. 2. tr. 15. res. 56. ubi multa ad praxim probatur.

4. Nolo tamen ita rigidus audire, ut aliquid parentibus non indulgeam: cum Goffrido enim, Soto, & Bellarmino *f* fateor, licitè posse patrem, non quidem adigere absolutè, sed paternè filium ad nuptias invitare. Iustà siquidem causa familiam propagandi, nepotes progigandi, paupertatem, accepta dote, sublevandi, vel quid simile, parentem excusare à peccato, non est improbable. Sed inde pro meo instituto sic breviter conficio. Tu, amantissime genitor, longa progenie ex genero filiaque, spero, gaudebis; idemque ex Polycrate fratre meo idè spero, familiam vero nostram, quam divitijs affluentem (Deo immortales sint gratiæ) alienis bonis non indigere, norunt omnes; ego expeditius, fo-vebo, sine propriæ uxoris prognatorumque cura, & mimia insuper pra-

clariora, nobilioresque praefecturas, ob diligentiore operam, quam navabo litteris, faciliore negotio, divis aspirantibus, assequar. Ut quid ergo me ad matrimonium vel compellere poteris, vel velis allicere? Verum hæc pro mea defensione hæcenus satis; orationem enim meam libenter supprimo, quam vis restent plura dicenda; quia (ut verbis utar S. Ioannis Chrysostomi, & concionem Flaviani Episcopi lepidissimi oratoris audire exoptantis) cupio tuam, Hierothee sapientissime, audire vocem personantem, measque partes confirmantem; siquidem nos pastorales pueri subtili salamo sibilamus, veluti sub quercu quadam, aut fago ad umbram viridantium pratorum confidentes: tu vero, optimi instar, atque artificiosi Musici, auream citharam modulatus, dulcissimi sonitus consonantia, universum excitas cum admiratione theatrum: hæc Chrysostomus, hæc ego. His postremis verbis, pro modestia rubore suffusus est Hierotheus; at subinde pleraque in rem ex sanctis Patribus admirando eloquentiæ pondere cum addidisset, reprobare ea, convictus pater, latum unguem non potuit; unde factum est, ut in posterum molestiam filio nequaquam attulerit: remque felici successu Deus O. promovit; nam aliquibus post annis, sacerdotio initiatus Hermagoras, promovente apud Hispaniæ Regem fratre Polycrate, Archiepiscopus Panormitanus incredibili parentum adhuc viventium, usque ad lachrymas, læticia, totiusque civitatis gratulatione, creatus est.

F. Bell. l. sup. cit. g. S. Chris. hom. 1. de panit. fi.

§. V.

An pater possit retrahere filium à Religione.

REdeo unde discesseram. Aderat huic disputationi Metilda cum reliquis, ut dictum est, de familia. Et, o discretissime pater, subiunxit, quandoquidem mei germani fratris hæcenus confirmasti partes, quæso te, ut partes etiam meas hic suscipias, atque exponas, an me à Religione (quàm tam studiosè appeto) licetè retrahere possit pater?

Hæc disputatio (respondit Hierotheus) universaliore methodo digerenda est; vel enim sermo instituitur de impediente ingressum in religionem, vel de consulente egressum ab illa: rursus, vel de impediente & consulente, vi, fraude, injuria, vel sine his, puta, precibus dumtaxat, vel mero consilio. Denique potest esse locutio, vel de peccato, vel de obligatione restitutionis.

Impediens vi, fraude, injuria &c.

Porro a certum sit, impediementum ingressum, vel consulentem egressum Religioso, imò & novitio, b fraude, injuria, peccare mortaliter, & ad restitutionem teneri, si quod homini, vel religioni damnum emergat. Ratio est manifesta, quia omnis vis, & fraus contra justitiam est, ergo in re gravi,

H 2

gravi,